

Försvarsutskottets verksamhet riksmötet 2020/21

Utskottets ämnesområden

Försvarsutskottet (FöU) bereder ärenden om

- totalförsvaret
- samhällets räddningstjänst
- åtgärder för att minska samhällets sårbarhet
- kärnteknisk säkerhet och strålskydd
- sjö- och kustövervakning, allt i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning
- anslag inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Utskottets sammansättning

Inledning

Under riksmötet 2020/21 hade utskottet den sammansättning som framgår nedan. Fem av ledamöterna tillhörde Socialdemokraterna, fyra Moderaterna, tre Sverigedemokraterna, en Centerpartiet, en Vänsterpartiet, en Kristdemokraterna, en Liberalerna och en Miljöpartiet. Ordförande i utskottet var Pål Jonson (M). Vice ordförande var Niklas Karlsson (S).

Med anledning av coronapandemin som bröt ut under våren 2020 kom gruppledarna i mars 2020 överens om att bara 55 ledamöter skulle vara på plats vid voteringarna i kammaren. Alla ledamöter var dock fortsättningsvis i tjänst, om än delvis i andra former än vanligt. För att säkra bemanningen i utskotten under coronapandemin utökades under våren 2020 antalet suppleantplatser i utskotten, och i princip alla ledamöter gavs därigenom möjlighet att tjänstgöra i alla utskott. För konstitutions-, utrikes- och försvarsutskotten togs dessa platser bort i slutet av riksmötet 2019/20.

Ledamöter

Pål Jonson (M), ordförande

Niklas Karlsson (S), vice ordförande

Paula Holmqvist (S)

Jan R Andersson (M)

Roger Richthoff (SD)

Mattias Ottosson (S)

Daniel Bäckström (C)

Hanna Gunnarsson (V)

Jörgen Berglund (M)

Sven-Olof Sällström (SD)

Kalle Olsson (S)

Mikael Oscarsson (KD)

Alexandra Völker (S), ledig fr.o.m. 2021-05-10

Allan Widman (L)

Caroline Nordengrip (SD)

Elisabeth Falkhaven (MP)

Alexandra Anstrell (M)

Suppleanter

ClasGöran Carlsson (S)
Jessika Roswall (M)
Heléne Björklund (S)
Magdalena Schröder (M), t.o.m. 2021-04-13
Helena Storckenfeldt (M), fr.o.m. 2021-04-13
Lars Andersson (SD)
Mattias Jonsson (S)
Lars Thomsson (C)
Yasmine Posio (V)
Hans Rothenberg (M)
Björn Söder (SD)
Marlene Burwick (S)
Robert Halef (KD)
Björn Petersson (S)
Maria Nilsson (L)
Anne Oskarsson (SD)
Janine Alm Ericson (MP), t.o.m. 2021-02-11
Camilla Hansén (MP), fr.o.m. 2021-02-25
Hans Wallmark (M)
Jörgen Grubb (SD)
Per Söderlund (SD)
Joar Forssell (L)
Fredrik Malm (L)
Mikael Larsson (C)
Lotta Johnsson Fornarve (V)
Lars Adaktusson (KD)
Ingemar Kihlström (KD)
Rasmus Ling (MP), ledig t.o.m. 2020-12-31
Anders Österberg (S)
Linda Modig (C)
Håkan Svenneling (V)
Maria Gardfjell (MP)
Hanif Bali (M), t.o.m. 2020-09-08

Extra suppleanter

Daniel Färm (S), fr.o.m. 2021-05-10 t.o.m. 2021-05-31 under Alexandra Völkers (S) ledighet

Solange Olame Bayibsa (S), fr.o.m. 2021-06-01 under Alexandra Völkers (S) ledighet

Kansli

Utskottet biträddes av ett kansli bestående av

Lars Franzén, kanslichef

Maria Björkman, föredragande, tjl fr.o.m. 2021-07-01

Mats Lundström, föredragande

Elif Can, utskottshandläggare fr.o.m. 2021-04-06

Annie Schaffrath, utskottshandläggare, tjl fr.o.m. 2021-02-15

Annika Tuvelid, utskottsassistent

Madeleine Gabrielson, extra föredragande fr.o.m. 2021-01-21

Linda Isotalo, extra föredragande fr.o.m. 2020-09-21 t.o.m. 2020-12-18

Utskottets verksamhet

Inledning

Under riksmötet höll utskottet 49 sammanträden. Sammanträdestiden uppgick till ca 64 timmar. Under riksmötet behandlade utskottet två propositioner från 2019/20, fyra propositioner från 2020/21, en skrivelse från regeringen och 46 motionsyrkanden som hade väckts med anledning av dessa propositioner och denna skrivelse. Vidare behandlades 28 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 278 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Spridningen av sjukdomen covid-19 medförde en extraordinär situation för samhället. För att minska risken för smittspridning kom, som redovisats ovan, gruppledarna i mars 2020 överens om att endast 55 ledamöter skulle delta i voteringarna i kammaren. Samtliga ledamöter var fortsättningsvis i tjänst, om än delvis i andra former än vanligt. Överenskommelsen förlängdes vid upprepade tillfällen och gällde under hela riksmötet 2020/21 för samtliga utskott utom för konstitutions-, utrikes- och försvarsutskotten där dessa platser togs bort i slutet av riksmötet 2019/20.

Coronapandemin innebar ändrade förutsättningar för utskottsarbetet. Den 17 juni 2020 trädde en ny bestämmelse i riksdagsordningen i kraft (tilläggsbestämmelse 17.16.1) som innebär att riksdagen eller talmannen får besluta om att deltagande på distans vid utskottssammanträden får medges om det finns synnerliga skäl för distansdeltagande. Kammaren beslutade samma dag att det fanns sådana synnerliga skäl.

Inför hösten 2020 kom talmannen och gruppledarna överens om att utskottet skulle ha möjlighet att återkommande hålla sammanträden med i princip samtliga ledamöter fysiskt närvarande. Överenskommelsen ändrades under hösten, och för ledamöterna gällde hemarbete som huvudregel från slutet av oktober 2020, och utskotten uppmanades att ställa om sina s.k. digitala möten till att genomföras på sådant sätt att endast den ledamot som ledde sammanträdet närvarade fysiskt i sammanträdeslokalen. Enligt överenskommelsen kunde fysiska sammanträden hållas under vissa förutsättningar.

Utskottet har genomfört sina sammanträden i enlighet med de överenskommelser som talmannen och gruppledarna träffat. När det gäller regeringens, myndigheters och andra aktörers medverkan vid utskottssammanträdena för att lämna information har de i flera fall medverkat digitalt.

Sammanlagt lämnade utskottet tio betänkanden till kammaren. Vidare föreslog utskottet fyra tillkännagivanden till regeringen. Dessutom lämnade utskottet elva yttranden till andra utskott.

Utskottets verksamhet bestod även av arbete med EU-frågor, utvärdering och uppföljning samt forsknings- och framtidsfrågor. Utskottet arrangerade inga offentliga utfrågningar. Utskottet genomförde inga resor under riksmötet men deltog i ett antal konferenser och möten som genomfördes digitalt.

Betänkanden

Utskottet lämnade under riksmötet följande betänkanden till kammaren.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap (FöU1)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens budgetproposition 2020/21:1 utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt ett tjugotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21 som påverkade anslagen inom utgiftsområdet för 2021.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle bifalla regeringens förslag och avslå motionsyrkandena.

I betänkandet fanns en reservation och fyra särskilda yttranden. Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstod från ställningstagande när det gällde anslagsbeslutet och redovisade i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Skärpta regler avseende hanteringen av sprängämnesprekursorer (FöU2)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:154 Skärpta regler avseende hanteringen av sprängämnesprekursorer och tre yrkanden i en följdmotion.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens lagförslag och avslå motionsyrkandena. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 februari 2021.

I betänkandet fanns tre reservationer.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

En effektivare kommunal räddningstjänst (FöU3)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:176 En effektivare kommunal räddningstjänst, tolv yrkanden i fem följdmotioner och 27 yrkanden i motioner från allmänna motionstid 2019/20.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens lagförslag. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2021.

Vidare föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om villkor för deltidsbrandmän. Utskottets förslag grundades på sju motioner. Utskottet ansåg att riksdagen borde avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns 14 reservationer och tre särskilda yttranden.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Totalförsvaret 2021–2025 (FöU4)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025, ca 24 yrkanden i tre följdmotioner och 129 yrkanden i motioner från allmänna motionstid 2020/21.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle bifalla regeringens förslag. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 februari 2021.

Vidare föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en utredning som får i uppgift att lämna förslag om hur en modern civilplikt ska se ut. Utskottets förslag grundades på tre motioner. Utskottet ansåg att riksdagen borde avslå övriga motionsyrkanden

I betänkandet fanns 54 reservationer och tre särskilda yttranden.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (FöU5)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2020/21:70 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, ett motionsyrkande i en följdmotion och fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga regeringens skrivelse till handlingarna och att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns en reservation.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Kompletterande bestämmelser till EU:s cybersäkerhetsakt (FöU6)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2020/21:186 Kompletterande bestämmelser till EU:s cybersäkerhetsakt, ett yrkande i en följdmotion och elva yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens lagförslag. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 28 juni 2021.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns nio reservationer.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Samhällets krisberedskap (FöU7)

I betänkandet behandlade utskottet närmare 90 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21. Motionsyrkandena handlade i huvudsak om skydd mot olyckor och samhällets fredstida krisberedskap.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns 20 reservationer och fyra särskilda yttranden.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Militära frågor och frågor om Försvarsmaktens personal (FöU8)

I betänkandet behandlade utskottet ett motionsyrkande från allmänna motionsstiden 2019/20 och närmare 50 yrkanden i motioner från allmänna motionsstiden 2020/21. Motionerna innehöll förslag som bl.a. rörde personalförsörjning, miljöfrågor och övningsverksamhet.

Utskottet föreslog ett tillkännagivande till regeringen med anledning av ett motionsyrkande som rörde reservofficerares rätt till tjänstledighet. Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns elva reservationer och fem särskilda yttranden.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Skärpt kontroll över explosiva varor (FöU9)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2020/21:158 Skärpt kontroll över explosiva varor och fem yrkanden i tre följdmotioner.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens lagförslag. Lagändringarna föreslogs träda i kraft den 1 augusti 2021.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motioner.

I betänkandet fanns fyra reservationer och ett särskilt yttrande.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Hanteringen av använt kärnbränsle (FöU10)

I betänkandet lade utskottet med stöd av sin initiativrätt i 9 kap. 16 § riksdagsordningen fram ett förslag till tillkännagivande till regeringen om att den skyndsamt borde vidta nödvändiga åtgärder för att på kort och lång sikt trygga förutsättningarna för en säker hantering av använt kärnbränsle.

I betänkandet fanns en reservation och ett särskilt yttrande.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Yttranden till andra utskott

Utskottet lämnade under riksmötet följande yttranden:

- *FöU1y* till finansutskottet över Utgiftsram för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap
- *FöU2y* till justitieutskottet över Åtgärder till skydd för Sveriges säkerhet vid överlåtelser av säkerhetskänslig verksamhet
- *FöU3y* till utrikesutskottet över Kommissionens arbetsprogram 2021
- *FöU4y* till utrikesutskottet över Strategi för den arktiska regionen
- *FöU5y* till utbildningsutskottet över Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige

- *FöU6y* till arbetsmarknadsutskottet över Undantag för deltidsbrandmän vid beräkning av arbetslöshetsersättning
- *FöU7y* till konstitutionsutskottet över Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020
- *FöU8y* till utrikesutskottet över Verksamheten i Europeiska unionen under 2020
- *FöU9y* till finansutskottet över Vårändringsbudget för 2021
- *FöU10y* till finansutskottet över Årsredovisning för staten 2020
- *FöU11y* till konstitutionsutskottet över Indelning i utgiftsområden.

EU-frågor

Subsidiaritetsprövningar

Under riksmötet gjorde utskottet två subsidiaritetsprövningar av förslag till rättsakter från EU-kommissionen. I samtliga fall ansåg utskottet att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen:

- Kommissionens förslag till direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148, COM(2020) 823 (prot. 2020/21:22).
- Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om kritiska entiteters motståndskraft, COM(2020) 829 (prot. 2020/21:23).

Överläggningar

Utskottet överlade med regeringen vid fyra tillfällen enligt följande:

- Den 20 oktober 2020 överlade utskottet med inrikesminister Mikael Damberg, åtföljd av medarbetare från Justitiedepartementet om EU:s civilskyddsmekanism (prot. 2020/21:6). Samtliga deltog på plats.
- Den 10 februari 2021 överlade utskottet med inrikesminister Mikael Damberg med medarbetare från Justitiedepartementet om kommissionens förslag till direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148, COM(2020) 823 (prot. 2020/21:22). Samtliga deltog på distans.
- Den 10 februari 2021 överlade utskottet med inrikesminister Mikael Damberg med medarbetare från Justitiedepartementet om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om kritiska entiteters motståndskraft, COM(2020) 829 (prot. 2020/21:22). Samtliga deltog på distans.
- Den 29 april 2021 överlade utskottet med försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet om kommissionens meddelande till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Handlingsplan för synergieffekter

mellan civil industri, försvarsindustri och rymdindustri, COM(2021) 70 (prot. 2020/21:35). Samtliga deltog på plats.

Information

Under riksmötet informerade regeringen om EU-frågor vid fem sammanträden enligt följande:

- Den 12 november 2020 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet inför FAC (försvar) den 20 november 2020 (prot. 2020/21:11). Samtliga deltog på plats.
- Den 24 november 2020 informerade statsrådet Matilda Ernkrans med medarbetare från Utbildningsdepartementet och Försvarsdepartementet utskottet om arbetet med att inrätta ett europeiskt center för cybersäkerhet (CCCN) och om vissa aspekter på forskningsprogrammet Horisont Europa (prot. 2020/21:13). Samtliga deltog på distans.
- Den 10 februari 2021 informerade inrikesminister Mikael Damberg med medarbetare från Justitiedepartementet utskottet om EU:s strategi för cybersäkerhet för ett digitalt decennium (prot. 2020/21:22). Samtliga deltog på distans.
- Den 29 april 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet inför FAC (försvar) den 6 maj 2021 (prot. 2020/21:35). Samtliga deltog på plats.
- Den 29 april 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om arbetet med Europeiska försvarsfonden (prot. 2020/21:35). Samtliga deltog på plats.

Konferenser

Utskottet deltog vidare i två EU-relaterade konferenser enligt följande:

- Den 3–4 mars 2021 deltog utskottets ordförande Pål Jonson (M) och ledamoten Elisabeth Falkhaven (MP) i den interparlamentariska konferensen om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp) och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna (GSFP). Konferensen skulle ha ägt rum den 3–4 mars 2021 i Lissabon, Portugal, men genomfördes i stället via videolänk på grund av den pågående coronapandemin.
- Den 8–9 september 2021 deltog utskottets ordförande Pål Jonson (M) och ledamoten Sven-Olof Sällström (SD) i den interparlamentariska konferensen om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp) och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna (GSFP). Konferensen skulle ha ägt rum den 8–9 september 2021 i Ljubljana och Brdo, Slovenien, men genomfördes i stället via videolänk på grund av den pågående coronapandemin.

Information under utskottssammanträden

Under riksmötet fick utskottet muntlig information vid ett antal sammanträden, utöver vad som redovisades under rubriken EU-frågor, enligt följande:

- Den 10 september 2020 informerade utrikesminister Ann Linde med medarbetare från Utrikesdepartementet, försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet och ställföreträdande insatschef generalmajor Urban Molin med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 10 september 2020 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet, utrikesminister Ann Linde med medarbetare från Utrikesdepartementet och ställföreträdande insatschef generalmajor Urban Molin med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om säkerhetsläget i Östersjön. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 10 september 2020 informerade utrikesminister Ann Linde med medarbetare från Utrikesdepartementet, försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet och ställföreträdande insatschef generalmajor Urban Molin med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om den militära utbildningsinsatsen i Irak. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 10 september 2020 informerade utrikesminister Ann Linde med medarbetare från Utrikesdepartementet, försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet och ställföreträdande insatschef generalmajor Urban Molin med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 10 september 2020 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om internationellt försvarssamarbete. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 1 oktober 2020 informerade chefen för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must) generalmajor Lena Hallin med medarbetare från Försvarsmakten, säkerhetspolischef Klas Friberg med medarbetare från Säkerhetspolisen (Säpo), generaldirektör Dan Eliasson med medarbetare från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och generaldirektör Björn Lyrvall med medarbetare från Försvarets radioanstalt (FRA) utskottet om arbetet med att inrätta ett nytt cybersäkerhetscenter. Samtliga deltog på plats.
- Den 1 oktober 2020 informerade generalmajor Thomas Nilsson och överste Patrik Ahlgren, båda från Försvarsmakten, utskottet om Försvarsmaktens cyberförsvarsfunktion. Båda deltog på plats.

- Den 3 november 2020 presenterade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet proposition 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025 för utskottet. Samtliga deltog på plats.
- Den 3 november 2020 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om internationella försvarssamarbeten. Samtliga deltog på plats.
- Den 3 november 2020 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om anskaffning av ubåtar och ett marint projekt. Samtliga deltog på plats.
- Den 5 november 2020 informerade rektor professor Robert Egnell från Försvarshögskolan utskottet om högskolans verksamhet och den framtida utvecklingen. Rektorn deltog på plats.
- Den 5 november 2020 informerade brigadgeneral Gabor Nagy och hållbarhetschef Naznoush Habashian, båda från Försvarsmakten, utskottet om Försvarsmaktens miljö- och klimatarbete. Båda deltog på plats.
- Den 5 november 2020 informerade personaldirektör generalmajor Klas Eksell med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om rutiner för säkerhetsskyddsarbetet i samband med personalregister- och bakgrundskontroller i Försvarsmakten. Samtliga deltog på plats.
- Den 5 november 2020 informerade ställföreträdande chefen för inriktningsavdelningen brigadgeneral Johan Pekkari med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om Försvarsmaktens erfarenheter av beredskapshöjningen i augusti 2020. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 5 november 2020 informerade ställföreträdande chefen för inriktningsavdelningen brigadgeneral Johan Pekkari med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om det militärstrategiska läget på Östersjön samt de politiskt-strategiska konsekvenserna av covid-19. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 5 november 2020 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet och inrikesminister Mikael Damberg med medarbetare från Justitiedepartementet utskottet om M/S Estonia. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 26 november 2020 informerade avdelningschef Lennart Kalander och utredare Lisa Berglund, båda från Trafikverket, utskottet om Trafikverkets rapport Översyn av de svenska beredskapsflygplatserna (slutrapport 2020-06-15). Båda deltog på distans.
- Den 26 november 2020 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet, chefen för Säkerhetskontoret vid Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten kommandör Jan Kinnander från Försvarsmakten och avdelningschef Anna Sjöberg med medarbetare från Säkerhetspolisen utskottet med anledning av uppgifter i medier om utländsk signalspaning mot Saab. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)

- Den 1 december 2020 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet med anledning av finansieringen av det kommande försvarsbeslutet och uppgifter i medier om risk för underfinansiering. Samtliga deltog på plats.
- Den 3 december 2020 informerade chefen för ledningsstaben viceamiral Jonas Haggren och planeringschef brigadgeneral Rikard Askstedt, båda från Försvarsmakten, samt chefen för ledningsstaben Thomas Engevall med medarbetare från Försvarets materielverk utskottet om myndigheternas bedömning av eventuella risker och fördyringar i strategiska projekt. Samtliga deltog på plats.
- Den 14 januari 2021 informerade inrikesminister Mikael Damberg med medarbetare från Justitiedepartementet utskottet om M/S Estonia. (Information tillsammans med utrikesutskottet, justitieutskottet och trafikutskottet.) Samtliga deltog på distans.
- Den 21 januari 2021 informerade kabinetssekreterare Robert Rydberg med medarbetare från Utrikesdepartementet, statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet och brigadgeneral Lena Persson Herlitz med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om fortsatt svenskt deltagande i Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 21 januari 2021 informerade kabinetssekreterare Robert Rydberg med medarbetare från Utrikesdepartementet, statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet och brigadgeneral Lena Persson Herlitz med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 21 januari 2021 informerade kabinetssekreterare Robert Rydberg med medarbetare från Utrikesdepartementet, statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet och brigadgeneral Lena Persson Herlitz med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 28 januari 2021 informerade chefen för produktionsledningen generallöjtnant Johan Svensson med medarbetare från Försvarsmakten utskottet med anledning av uppgifter om att sekretessbelagda uppgifter förekommit på Försvarsmaktens webbplats. Samtliga deltog på plats.
- Den 28 januari 2021 informerade chefen för produktionsledningen generallöjtnant Johan Svensson och arméchef generalmajor Karl Engelbrekts-son med medarbetare från Försvarsmakten utskottet med anledning av uppgifter om missförhållanden vid jägarutbildningen vid Livregementets husarer (K3). Samtliga deltog på plats.
- Den 28 januari 2021 informerade chefen för ledningsstabens totalförsvarsavdelning brigadgeneral Gabor Nagy och hållbarhetschef Naznoush Habashian med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om

Försvarsmaktens miljö- och klimatarbete. Några av medarbetarna deltog på distans, övriga deltog på plats.

- Den 23 februari 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet om effekter på försvarsområdet med anledning av brexit och om läget då det gäller anskaffningen av ett nytt signalspaningsfartyg. Samtliga deltog på plats.
- Den 2 mars 2021 presenterade utredare Barbros Holmberg och utredningssekreterare Magnus Dyberg-Ek utredningen Ansvar, ledning och samordning inom civilt försvar för utskottet. Båda deltog på plats.
- Den 11 mars 2021 informerade verkställande direktör Johan Dasht med medarbetare från Svensk kärnbränslehantering AB, generaldirektör Nina Cromnier med medarbetare från Strålsäkerhetsmyndigheten, avdelningschef Ingela Hiltula med medarbetare från Naturvårdsverket och ordförande Carl-Reinhold Bråkenhielm med medarbetare från Kärnavfallsrådet utskottet om slutförvar och mellanlagring av använt kärnbränsle. Generaldirektör Nina Cromnier deltog på plats, övriga deltog på distans. (Information tillsammans med näringsutskottet)
- Den 11 mars 2021 informerade kommunstyrelseordförande Andreas Erlandsson (S) och kommundirektör Rolf Persson, båda från Oskarshamns kommun, samt kommunstyrelseordförande Jacob Spangenberg (C) och oppositionsråd Pär-Olov Olsson (M), båda från Östhammars kommun, utskottet om slutförvar och mellanlagring av använt kärnbränsle. Kommunstyrelseordförande Jacob Spangenberg deltog på plats, övriga deltog på distans. (Information tillsammans med näringsutskottet)
- Den 16 mars 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet, chefen för ledningsstaben viceamiral Jonas Haggren från Försvarsmakten och generaldirektör Göran Mårtensson från Försvarets materielverk utskottet med anledning av Försvarsmaktens budgetunderlag för 2022. Försvarsministern lämnade även information om Operation Gallant Phoenix. Samtliga deltog på plats.
- Den 23 mars 2021 informerade säkerhetspolischef Klas Friberg med medarbetare från Säpo, ställföreträdande chefen för Must Daniel Olsson med medarbetare från Försvarsmakten (Must) och generaldirektör Björn Lyrvall med medarbetare från FRA utskottet med anledning av myndigheternas årsrapporter. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 23 mars 2021 informerade miljö- och klimatminister Per Bolund med medarbetare från Miljödepartementet och energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman med medarbetare från Infrastrukturdepartementet utskottet med anledning av arbetet med lagring och slutförvaring av kärnavfall. Samtliga deltog på distans. (Information tillsammans med näringsutskottet.)
- Den 13 april 2021 informerade generaldirektör Göran Mårtensson med medarbetare från Försvarets materielverk utskottet om arbetet med försvarsbeslutet och budgetunderlaget. Samtliga deltog på plats.

- Den 13 april 2021 informerade generaldirektör Clas Olsson och utredare Ellen Rova från Ekonomistyrningsverket utskottet med synpunkter på och erfarenheter av försvarsekonomin i ljuset av det nya försvarsbeslutet. Båda deltog på plats.
- Den 15 april 2021 informerade generaldirektör Maria Bredberg Pettersson med medarbetare från Fortifikationsverket och produktionschef generallöjtnant Johan Svensson med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om arbetet med grundorganisationen. En av Fortifikationsverkets medarbetare deltog på distans, övriga deltog på plats.
- Den 15 april 2021 informerade generaldirektör Christina Malm med medarbetare från Plikt- och prövningsverket och personalchef generalmajor Klas Eksell från Försvarsmakten utskottet om personalförsörjningsarbetet. Företrädarna för Plikt- och prövningsverket deltog på distans. Företrädarna för Försvarsmakten deltog på plats.
- Den 15 april 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet med anledning av förslag i vårandringsbudgeten om utfästelser om harmoniserad utveckling av stridsflyget om Finland väljer Jas 39 Gripen. Samtliga deltog på plats.
- Den 22 april 2021 informerade kabinetssekreterare Robert Rydberg med medarbetare från Utrikesdepartementet och statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om säkerhetsläget i Ukraina. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 22 april 2021 informerade kabinetssekreterare Robert Rydberg med medarbetare från Utrikesdepartementet, statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet och generalmajor Lena Persson Herlitz med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om svenskt deltagande i Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 22 april 2021 informerade kabinetssekreterare Robert Rydberg med medarbetare från Utrikesdepartementet, statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet och generalmajor Lena Persson Herlitz med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 22 april 2021 informerade kabinetssekreterare Robert Rydberg med medarbetare från Utrikesdepartementet, statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet och generalmajor Lena Persson Herlitz med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 27 april 2021 informerade inrikesminister Mikael Damberg med medarbetare från Justitiedepartementet utskottet om arbetet med det civila försvaret. Samtliga deltog på distans.

- Den 18 maj 2021 informerade generaldirektör Therese Mattsson med medarbetare från Kustbevakningen utskottet om myndighetens totalförsvarsuppdrag. Samtliga deltog på distans.
- Den 27 maj 2021 informerade generaldirektör Jens Mattsson med medarbetare från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) utskottet om FOI:s verksamhets inriktning med anledning av totalförsvarsbeslutet, samt presenterade rapporten Västlig militär förmåga för utskottet. Samtliga deltog på plats.
- Den 3 juni 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet med anledning av medieuppgifter om underrättelseverksamhet mot svenska intressen. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 3 juni 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet, chefen för Försvarsmaktens ledningsstab viceamiral Jonas Haggren med medarbetare från Försvarsmakten och generaldirektör Göran Mårtensson med medarbetare från Försvarets materielverk utskottet med anledning av Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag för 2022. Samtliga deltog på plats.
- Den 3 juni 2021 informerade marinchef konteramiral Ewa Skoog Haslum med medarbetare från Försvarsmakten och chefen för verksamhetsområde marinmateriel brigadgeneral Patric Hjorth med medarbetare från Försvarets materielverk utskottet om marina materielfrågor. Samtliga deltog på plats.
- Den 3 juni 2021 redogjorde utredaren (SOU 2018:7) och f.d. kanslichefen vid försvarsutskottets kansli Ingemar Wahlberg för sin syn på Försvarsmaktens långsiktiga materielbehov, dess möjligheter och risker. Utredaren deltog på plats.
- Den 8 juni 2021 informerade utrikesminister Ann Linde med medarbetare från Utrikesdepartementet, statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet och överste Andreas Odung med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om svenska militära insatser i Mali. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 10 juni 2021 informerade direktören för Regionala flygplatser Susanne Norman med medarbetare från Swedavia och verkställande direktören Peter Larsson från Svenska regionala flygplatser utskottet om planerna för Östersunds flygplats samt utvecklingen av regionala flygplatser och beredskapsflygplatser. Samtliga deltog på distans. (Information tillsammans med trafikutskottet.)
- Den 10 juni 2021 informerade ställföreträdande flygvapenchefen brigadgeneral Anders Persson från Försvarsmakten och vikarierande generaldirektören Camilla Asp med medarbetare från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utskottet om planerna för Östersunds flygplats samt utvecklingen av regionala flygplatser och beredskapsflygplatser. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med trafikutskottet.)

- Den 10 juni 2021 informerade infrastrukturminister Tomas Eneroth med medarbetare från Infrastrukturdepartementet och generaldirektör Ann Persson Grivas med medarbetare från Luftfartsverket utskottet om planerna för Östersunds flygplats samt utvecklingen av regionala flygplatser och beredskapsflygplatser. Samtliga deltog på distans. (Information tillsammans med trafikutskottet.)
- Den 15 juni 2021 informerade statssekreterare Jan-Olof Lind med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om internationellt samarbete. Samtliga deltog på plats.
- Den 15 juni 2021 informerade chefen för ledningsstaben viceamiral Jonas Haggren med medarbetare från Försvarsmakten och generaldirektör Göran Mårtensson med medarbetare från Försvarets materielverk utskottet med anledning av Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag. Samtliga deltog fysiskt.
- Den 17 juni 2021 informerade statssekreterare Karin Wallenstein med medarbetare från Statsrådsberedningen utskottet om en nationell säkerhetsstrategi. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet.)
- Den 22 juni 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet med anledning av medieuppgifter om underrättelseverksamhet mot svenska intressen. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet).
- Den 22 juni 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om ett internationellt samarbete. Samtliga deltog på plats.
- Den 22 juni 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet utskottet om anskaffning av nya ubåtar. Samtliga deltog på plats.
- Den 12 augusti 2021 informerade utrikesminister Ann Linde med medarbetare från Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet utskottet om utvecklingen i Afghanistan. (Information tillsammans med utrikesutskottet.) Samtliga deltog på distans.
- Den 19 augusti 2021 informerade försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet, chefen för ledningsstaben viceamiral Jonas Haggren och ställföreträdande chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten Daniel Olsson med medarbetare från Försvarsmakten samt migrationsambassadör Jenny Ohlsson med medarbetare från Utrikesdepartementet utskottet med anledning av händelseutvecklingen i Afghanistan samt om tolkar och lokalanställda där. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet).
- Den 10 september 2021 informerade utrikesminister Ann Linde med medarbetare från Utrikesdepartementet, försvarsminister Peter Hultqvist med medarbetare från Försvarsdepartementet och insatschef generallöjtnant Michael Claesson med medarbetare från Försvarsmakten utskottet om

händelseutvecklingen i Afghanistan. Samtliga deltog på plats. (Information tillsammans med utrikesutskottet).

Information under utskottsbesök

- Den 8 oktober 2020 besökte utskottet ett informationsmöte om Centrum för cyberförsvar och informationssäkerhet (CDIS) på KTH Campus i Stockholm.
- Den 14 oktober 2020 besökte utskottet Försvarshögskolan för att delta i en paneldebatt där partierna presenterade sin syn på dagens och framtidens försvarsmakt för de studerande vid den högre militära utbildningen.

Offentliga utfrågningar

Utskottet genomförde inte några offentliga utfrågningar under riksmötet 2020/21.

Forsknings- och framtidsfrågor

Den 8 april 2021 hölls i riksdagen en forskningsförmiddag knuten till utskottet. Arrangemanget bestod av en gemensam del och en utskottsspecifik del. Vid den gemensamma delen, för vilken talmannen stod värd, hölls ett seminarium om vetenskapens roll i det parlamentariska beslutsfattandet. Seminariet var en dialog mellan riksdagsledamöterna, den ständige sekreteraren vid Kungliga Vetenskapsakademien Göran K Hansson och Nobelpristagarna Emmanuelle Charpentier och Reinhard Genzel. Vid det utskottsspecifika seminariet informerades biträdande forskningschefen och forskningsledaren Martin Hagström samt folkrättskunnige analytikern Jessica Appelgren, båda från Totalförsvarets forskningsinstitut, utskottet om artificiell intelligens, konsekvenser som följer av autonom våldsutövning samt möjligheter och utmaningar med militär användning. Båda deltog på plats.

Uppföljning och utvärdering

Den uppföljning och utvärdering som utskottet har genomfört har bl.a. skett inom ramen för utskottssammanträden där utskottet har valt att skaffa information som har bedömts vara av särskilt intresse för utskottets beredningsområden. Vilka redovisningar som har gjorts för utskottet anges ovan.

Utöver redovisningarna anordnade utskottet den 18 mars 2021 ett internt kunskapsseminarium om Försvarsmaktens materielförsörjning där den f.d. kanslichefen i försvarsutskottet och utredaren Ingemar Wahlberg höll ett föredrag på temat Reflektioner på Försvarsmaktens materielförsörjning – ansvarsfördelning, uppgifter, trögheter m.m. Utredaren deltog på plats.

Vidare har utskottet inom ramen för sitt uppföljnings- och utvärderingsarbete beslutat att de internationella militära insatsernas konsekvenser för Försvarsmaktens förmågeutveckling i ett nationellt perspektiv ska följas upp. Utskottet har gett riksdagens utvärderings- och forskningssekretariat i uppdrag att genomföra uppföljningen. Den närmare preciseringen av uppdraget beslutas, med utgångspunkt i en förstudie, av en arbetsgrupp bestående av utskottsledamöter. Uppdraget ska slutredovisas senast i maj 2022 (prot. 2020/21:25, 2020/21:29, 2020/21:46).

Utrikes resor

På grund av den extraordinära situation som spridningen av covid-19 medförde genomfördes ingen av de studieresor som utskottet hade planerat under riksmötet.

Det årliga Hanatinget om svensk-finskt försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete som brukar äga rum på Hanaholmen, Helsingfors, Finland genomfördes i stället digitalt den 17 november 2020. Syftet var att diskutera framtiden för det nordiska samarbetet inom utrikes- och säkerhetspolitik.

Inkommande besök

- Den 3 november 2020 hade utskottet ett digitalt möte med finska försvarsutskottet.
- Den 20 april 2021 hade utrikesutskottet och försvarsutskottet ett digitalt möte med representanter från Afghanistan med inriktning bl.a. på kvinnors situation i Afghanistan och insatser under de senaste två årtiondena, kvinnors deltagande i Afghanistans fredsprocess samt det internationella stödet för kvinnors närvaro/deltagande i fredsprocessen.
- Den 18 maj 2021 hade utskottet ett digitalt möte med norska försvarsutskottet.

Sammanstatta utrikes- och försvarsutskottet

Utskottet beslutade under 2020/21 års riksmöte att genom deputerade i det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU) bereda vissa ärenden gemensamt. Utskottet lämnade fem betänkanden till kammaren.

Betänkandena var:

- UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan
- UFöU2 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak
- UFöU3 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali
- UFöU4 Säkerhetspolitisk inriktning – Totalförsvaret 2021–2025
- UFöU5 Internationella försvarssamarbeten.

Det sammansatta utrikes- och försvarskottet upprättar en egen verksamhetsberättelse.